

Nicola Stevens en Christopher Stevens

Is dit mijn kind?

Proloog

Het jongetje keek van zijn moeders heup om zich heen in de crèche. Hij had blonde krullen en groene ogen, en zijn mond vormde een vragende ‘o’. Toen zijn moeder hem neerzette, klemde hij zich nog even vast aan haar arm voordat hij dapper op eigen benen ging staan. Zijn rode anorak zat nog dichtgeritst en de juffrouw van de crèche keek hem stralend aan.

‘Maakt u zich maar geen zorgen,’ zei de juffrouw. ‘Kijk maar. Hij kan niet wachten tot jullie weg zijn, zodat hij met al dat speelgoed aan de gang kan gaan. Ja toch, David?’

Dus we gingen. We hadden de hele ochtend overlegd of we hem met veel tamtam moesten achterlaten, of dat we stilletjes de benen zouden nemen. Uiteindelijk besloten we luidkeels ‘Tot straks, David!’ te zeggen en er als een haas vandoor te gaan. We hadden hem nog nooit aan iemand toevertrouwd, zelfs niet aan zijn grootouders, maar het was geen onverwachte stap. We hadden al elf maanden naar een geschikte peuteropvang voor David gezocht. Deze leek ons ideaal: een klein klasje, een zonnige speelplaats en ervaren personeel dat naar onze chaotische stroom instructies luisterde. Tijdens de rondleiding van een half uur had ons driejarig zoontje de verfpotten, de piano en de verzameling steppen geïnspecteerd, en zichzelf in de keuken van een jamgebakje bediend.

‘Hij voelt zich thuis,’ zeiden we. ‘Straks neemt hij zijn koffer mee en gaat hij hier wonen.’

Het personeel glimlachte toegeeflijk toen we onszelf dat aanpraatten. Het is gewend aan bemoeizieke ouders in Noord-Bristol. Het is heel gebruikelijk dat beide ouders de leiding van de crèche aan een

kruisverhoor onderwerpen en de rapporten van de schoolinspectie willen lezen. Blijkbaar waren we minder neurotisch dan sommige andere ouders, omdat we geen expert van Oxford of Cambridge noch een feng shui-specialist hadden meegebracht.

En bovendien zou hij de eerste keer maar een uurtje blijven. Dat zouden we wel overleven. We hadden trek in een sterke kop koffie, dus reden we naar Starbucks.

‘Dit is voor het eerst in vijf jaar dat we zonder kleuter in een cafeetje zitten,’ zei mijn vrouw Nicky, toen we ons op een bank in het souterrain lieten zakken.

Ze controleerde haar mobiel om te zien of er geen noodoproep van de crèche op de voicemail stond. Er was geen bereik. We waren totaal van onze kinderen gescheiden. We hadden het gevoel alsof we hen in de steek hadden gelaten.

De rust ging in rook op toen we terugreden naar de crèche en parkeerden, nog voordat we de motor af hadden gezet. David krijste. Hij was het, dat was duidelijk. Geen enkel ander kind kon dat aanhoudende gesnerp voortbrengen, als een cirkelzaag die door een glasplaat jaagt.

We moesten drie keer aanbellen voordat iemand ons hoorde. Het lawaai uit de crèche was oorverdovend. Wij waren eraan gewend, en nóg kon het geluid ons verbijsteren en alle gedachten en woorden uit ons brein verdrijven. De juf die opendeed, een meisje van tegen de twintig, keek ons met open mond aan en wij keken met open mond terug.

David bevond zich in de voorste ruimte met de twee oudste medewerkers. Alle andere kinderen waren naar het handenarbeidvertrek achter een zware deur aan de andere kant van de gang geloodst. Onze zoon lag met zijn armen en benen wijd op de grond en sloeg met zijn hoofd in de schoot van een leerkracht. Hij probeerde zich aan haar greep te ontworstelen, zodat hij met zijn hoofd op de vloer kon rammen.

Hij was vuurrood, maar het was al een oude bloes, van een uitgeput rood, alsof de energie van zijn strijd op raakte.

Hij staakte zijn gekrijs even om amechtig op adem te komen.

‘Ik denk dat hij al bedaat,’ hijgde de leidster.

‘Is het dan nog erger geweest?’ vroeg ik. Ze knikte met grote ogen en David sloeg weer met zijn achterhoofd op haar been. Nicky ging op haar hurken zitten om op hem in te praten en zijn handen vast te houden, maar hij had er geen idee van dat we terug waren.

‘Het begon ongeveer twee minuten nadat jullie waren vertrokken,’ zei de juf. ‘Zonder waarschuwing. Opeens zette hij een keel op, gooide hij alle tafels en stoelen om en niets hielp.’

‘We nemen hem mee naar huis,’ zei ik.

‘Dat is maar het beste,’ beaamde de juf nadrukkelijk. Ze gaf Nicky Davids rode jas.

Er was iets vreemds aan de jas. Hij was niet beschadigd, niet vies... Hij leek gewoon anders dan anders.

De rits was open.

‘Toen u Davids jas uittrok,’ zei mijn vrouw, die haar best deed om Davids arm in de mouw te duwen, ‘hebt u toen zijn rits openge maakt?’

‘Dat hadden we niet uitgelegd,’ zei ik.

Nicky probeerde met een verbeterd mond Davids andere arm in de mouw te krijgen. Terwijl hij met zijn hoofd tegen haar schouder ramde, greep ze de uiteinden van de rits, deed ze in elkaar en trok hem dicht tot aan zijn kin.

Het gillen stopte.

David zakte in zijn moeders armen. Met een zucht viel hij in slaap.

‘Ik had u moeten waarschuwen,’ zei ik tegen de juf. ‘Ik dacht dat ik het had gezegd, maar ik was het vast vergeten, er was ook zo veel uit te leggen...’

‘David kan er niet tegen als zijn rits los is,’ zei Nicky. ‘Die jas draagt hij buiten, binnen en in bed. Overal behalve in bad.’

‘Maar hij moet hem toch af en toe uittrekken,’ protesteerde de leidster. ‘We wilden niet dat hij het te warm zou krijgen.’

‘Soms mag je hem over zijn hoofd uittrekken, maar die rits moet dicht blijven.’

Ze tilde hem op. Hij was heel klein voor iemand die zo’n kabaal kon maken.

‘Ik wou dat hij met een handleiding was geleverd,’ zei ik toen we hem in zijn zitje gespten. ‘*David: handleiding voor de eigenaar...* Net als die boekjes die je bij de auto krijgt, met driedimensionale diagrammen om te laten zien welke delen van zijn hersens ontbreken, en een gids om problemen op te lossen. Zoek in de index: “krijzen zonder aanleiding” en dan krijg je een heel hoofdstuk diagnostiek.’

‘Het is onze eigen schuld,’ zei Nicky. ‘We hadden ze voor die rits moeten waarschuwen. Arme David, hij wist natuurlijk niet wat hem overkwam.’

Ik schudde mijn hoofd. ‘Er is gewoon te veel om uit te leggen. Als we die rits hadden genoemd, waren we wel iets anders vergeten. En het meeste is heel moeilijk te accepteren. Ik weet zeker dat ze me niet serieus namen toen ik zei dat ze *Here We Go Round The Mulberry Bush* moesten zingen voordat ze zijn luier verschoonden. Wat we echt nodig hebben,’ herhaalde ik, ‘is een “David-handleiding”.’

Het is nu acht jaar later, en hier is de handleiding, het boek dat we bij zijn geboorte meegeleverd hadden moeten krijgen. Het is een eerste lesboek waarin stap voor stap een taal wordt uitgelegd die je niet met woord of gebaar kunt spreken. En het is ook een constructietekening waarmee je van alledaagse onderdelen een buitengewoon gezin kunt bouwen.

Het zijn geen ‘misèremémoires’. De schappen in de supermarkt staan daar tegenwoordig vol mee: verhalen over verwaarloosde en mishandelde kinderen. Als u zo’n boek zoekt, is dit niets voor u. Niemand heeft David ooit verwaarloosd. Hij staat in het middelpunt van de belangstelling. Hij is meestal ook het gelukkigste kind ter wereld... en als hij dat om de een of andere reden niet is, krijgen we dat allemaal te horen.

Dus vergeet de ‘misère’ maar. En ‘mémoires’ is ook geen goed woord. Dit is geen boek met herinneringen, omdat de feiten op deze bladzijden nog steeds onze dagelijkse werkelijkheid zijn. Het is meer een reisboek, het dagboek van een expeditie die begon als een uitstapje naar *Mothercare* en veranderde in een ontdekkingsreis naar de niet in kaart gebrachte delen van de jungle van het ouderschap... of een

reis naar een land zonder communicatie waar elk idee op zijn kop staat.

Het is vooral een boek over het leven met onze zoon. Hij is anders dan alle andere kinderen, maar dat maakt hem niet minder menselijk. Hij blijft een echte jongen.

Een

Het telefoontje van het ziekenhuis kwam aan het eind van de middag, toen ik net naar mijn werk vertrokken was. Nicky kropte het nieuws tot halverwege de avond op, maar toen kon ze het niet langer binnenhouden. Ze belde de receptie van de krant met de vraag of ze haar wilden doorverbinden, iets wat ze nog nooit had gedaan. Toen ik opnam, kon ze niets uitbrengen. Ze snikte het uit.

Ik zei tegen mijn chef dat mijn vrouw niet lekker was en ging naar huis. Toen ik thuiskwam, was Nicky opgehouden met huilen. Ze lag in een witte ochtendjas van linnen en kant met opgetrokken knieën en een stuk papier in haar hand op de bank, en de hond lag droefgeestig met zijn kop op haar tenen.

Op het papier had ze de resultaten opgeschreven van een bloedonderzoek dat eerder die week in de kraamkliniek was uitgevoerd. Onze ongeboren baby was dertien weken oud, groot genoeg om er op de echo niet alleen menselijk uit te zien, maar tot onze trots leek hij ook sprekend op zijn ouders. We wisten zeker dat het een jongetje was, door de manier waarop hij op zijn rug lag, met zijn benen achteloos over elkaar geslagen en met een arm opzij alsof hij een koekje pakte.

De echoscopie had twintig minuten geduurd, de bloedproef amper twintig seconden. Dat laatste hadden we niet verwacht en we hadden er ook niet om gevraagd, maar weigeren zou misschien onbeleefd zijn geweest. ‘Het is maar een routineonderzoek,’ had de zuster achteloos gezegd, alsof het idee dat er iets mis kon zijn met onze baby te vergezocht was voor nadere discussie.

En nu waren de resultaten binnen en die gaven aan dat de kans dat onze baby het downsyndroom zou hebben ruim twee keer zo hoog

was als gemiddeld. We waren allebei negenentwintig en de kans dat ons kind een afwijking in zijn chromosomen zou hebben, zou één op zeshonderd moeten zijn. In plaats daarvan wees de bloedproef aan dat het één op tweehonderdvijftig was.

We bespraken alles wat dat kon inhouden. Statistisch betekende het dat Nicky tweehonderdvijftig baby's kon krijgen – waarmee ze een productie aan de dag zou leggen die zelfs konijnen zouden bewonderen – waarvan maar één kind een mongooltje zou zijn. Praktisch gezien betekende het ook dat onze ongeboren baby wel of niet dat extra 'chromosoom 21' had dat voor het syndroom verantwoordelijk is; daarop hadden de resultaten geen invloed.

Latere echo's konden beter uitwijzen of onze baby gehandicapt geboren zou worden. Intussen zou de foetus groeien, zich ontwikkelen en meer op ons gaan lijken. Als we tijdens de volgende, pakweg, zes weken zouden ontdekken dat deze baby inderdaad met het downsyndroom behept zou zijn, konden we voor beëindiging van de zwangerschap kiezen. Dat zou dan het einde zijn... als we dat zouden besluiten.

Ze konden mijn vrouw direct op down laten onderzoeken. Dat heet amniocentese, ofwel vruchtwaterpunctie, en het ziekenhuis had al een afspraak voor Nicky gemaakt om er met de arts over te praten. De procedure was grof en eenvoudig: er zou met een lange naald een monster van het vruchtwater uit de baarmoeder worden genomen.

'We willen eerst de moeder spreken,' zei de dokter, 'vanwege het geringe risico op complicaties.'

'Wat voor complicaties?' vroegen we.

'In een heel klein deel van de gevallen kan de proef tot een miskraam leiden. We weten niet waarom.'

'Hoe klein?'

'Ongeveer één procent.'

'Dus u raadt ons aan een kans van één op honderd te accepteren dat we onze baby vermoorden om te ontdekken of we de een-op-tweehonderdvijftigloterij van het downsyndroom hebben verloren?'

Zodra ik begon te spreken, hief de arts zijn hand op, maar ik was te

opgefokt om mijn mond te houden. Nicky keek net zo geërgerd als ik me voelde. Voordien had ik me nooit een situatie kunnen voorstellen waarin ik tegenover een dokter driftig zou worden.

‘Ik raad u niets aan,’ zei hij. ‘We praten er alleen maar over.’

‘Maar dan nog... weet u,’ zei Nicky, ‘denk ik niet dat ik in staat ben om... U weet wel.’

En ik wist het wel. Ik wist het zeker. Ik had er ook geen woorden voor, maar ik besepte dat we het leven dat we in haar hadden laten ontstaan iets verplicht waren. Dat leven wensten we het allerbeste ter wereld toe. Als dat betekende dat we het zwartste scenario onder ogen moesten zien, zouden we ons uiterste best doen.

Zes maanden later werd James geboren. Hij mankeerde niets. Nu is hij veertien en hij ligt af en toe nog steeds met de benen over elkaar op zijn rug, en soms steekt hij een arm uit om een stukje fruit of een koekje te pakken.

Toen James bijna twee was, onderging Nicky haar eerste echoscopie van ons tweede kind. Deze verborg zijn persoonlijkheid beter. Hij zag er sterk en gezond uit en was diep in slaap. ‘Hij heeft in elk geval het juiste aantal hoofden,’ schertste ik.

Nicky verkoos geen bloedonderzoek te laten doen. Dat besluit had ze al veel eerder genomen. We wilden graag dat alles in orde zou zijn met onze nieuwe baby. En als er, God verhoede, iets mis mocht zijn, wilden we dat niet van tevoren weten.

Toen ik mijn vrouw voor het eerst zag, zat zij in de bus en ik niet. Het was maar een glimp van twee seconden van een buitengewoon knap meisje met een strik in het haar; ze was in een oogwenk voorbij, maar dat moment omvatte alles waardoor het leven plotseling goed is. Ook al zou ik haar gezicht nooit meer zien, dan zou ik me dat meisje in de bus vijfentwintig jaar later waarschijnlijk nog steeds herinneren.

Die bewuste week was ik een universitaire studie begonnen. Zeven oersaaijare jaren op een jongensgymnasium waar economie en klassieke talen werden gedoceerd door in toga gestoken leraren die alle lof voor Enoch Powell hadden, maakten plaats voor anekdotes en gekeuvel, vermomd als colleges van docenten die naar de kroeg en sigaretten-

rook geurden. Ik liep over van optimisme. Het leven bruiste hoopgevend. Zelfs de bussen zagen er mooi uit.

De volgende morgen stond het meisje uit de bus op de trappen van de universiteit, mooier dan ooit, met een vriendin te praten. Natuurlijk slenterde ik op haar af om me met een zelfverzekerde glimlach voor te stellen... Althans dat zou ik hebben gedaan als ik zeker had geweten dat ik 'Hallo, ik ben Chris' kon zeggen zonder me in mijn tong te verslikken. In plaats daarvan staarde ik zes weken lang tijdens de lunch in de eetzaal naar haar en verborg ik blozend mijn hoofd in mijn trui wanneer ze terugkeek, tot haar vriendin me via een vriend van mij een briefje stuurde dat ze de beveiliging zouden inschakelen als ik niet ophield met staren.

Ik slaagde erin zo veel woorden te stamelen dat arrestatie werd voorkomen, maar volgens mij wist ik pas een hele zin over mijn lippen te krijgen toen we op een regenachtige 5-novemberviering voor het eerst met elkaar uitgingen. Bij Cardiff Castle stak ze me per ongeluk met de punt van haar paraplu in mijn gezicht. 'Geeft niet,' zei ik. 'Ik heb nog een oog.' En ze moest lachen, niet omdat er een paraplu in mijn wang stak, maar omdat ze vond dat ik iets geestigs had gezegd.

Ik herinner me onze eerste kus en onze eerste maaltijd en zo veel andere eerste dingen dat het me de hele ochtend heeft gekost om deze zin op te schrijven... Maar de mooiste herinnering was die eerste keer dat ik haar aan het lachen maakte.

Ze is nog steeds hartveroverend gevaarlijk met de paraplu.

Toen we allebei eenentwintig waren, had ik een baan bij de avondkrant van Cardiff, studeerde Nicky er aan de universiteit en woonden we samen. Sommige stellen ontwikkelen een stille relatie, gebaseerd op wederzijds begrip, waarin de ware aard van de band zich laat kennen door wat er niet wordt gezegd. Zo waren wij niet. Wij praatten constant. Ik wist zeker dat ik verliefd was toen ze drie uur lang uitweidde over de rollen in een film die ze de avond tevoren had gezien (*Ryan's Daughter* met John Mills, die ik niet heb gezien omdat de film het nooit kon halen bij de wijze waarop zij hem navertelde). We gingen zelden naar nachtclubs of feestjes omdat we daar niet makkelijk